

3. Pojetí Komenského: Věci případné – 4. června

ZÁCHRANA ČLOVĚKA	
Podstatné: láska Otce, dílo Syna, dary Ducha víra, láska, naděje	Služebné: Bible klíče svátosti
Případné, konkrétní situační otázky.	

Podstatné: Záchrana člověka stojí na lásce Boha Otce, životě, smrti a vzkříšení Ježíše Krista a na působení Ducha svatého. To všechno člověk přijímá vírou, s láskou a nadějí, které jsou zároveň Božím darem i lidskou odpovědí na Boží jednání.

Služebné: Tuto Bohem připravenou záchranu zjevuje Bible, dosvědčují ti, kdo zvěstují Evangelium, a svátosti ji zpečetí.

Případné: Pak jsou zde další lidmi domluvená pravidla, která pomáhají, aby Bohem zachránění lidé spolu žili bez zmatků a v pokoji.

Komenského pojetí věcí případných

Zásadní rozlišení: Boží přikázání – lidská ustanovení

Předně je třeba mít na mysli rozdíl mezi tím, co ustanovil sám Bůh, a mezi tím, co ustanovili lidé: „*Tak aby lidská přikázání nevázala svědomí víc než přikázání Boží (aneb zároveň s nimi) a svobodu křesťanskou nerušila.*“

Křesťanská svoboda má čtyři podoby:

1. osvobození Kristem od služby hříchu (J 8,34.36, Ř 8,2; 6,12-20, Ga 5,1),
2. osvobození od klatby zákona a jha jeho obřadů (Ga 3,13, Ř 8,3, Sk 15,10),
3. dobrovolnost Božích dětí k ochotné službě Bohu i bližním (Ř 8,14nn, 2Tm 1,7, Jk 1,25, Ž 51,14; 110,3),
4. nebýt žádným lidským zákonem zavázán tak jako zákonem Božím (1Tm 4,2).

Jsou tedy dvě skupiny dobově podmíněných lidských zásad:

Jedny je třeba opouštět, protože brání v poslušnosti Božích přikázání (Mt 15,3-6).

Druhé je dobré držet, protože budují pravou víru a úctu k Bohu, jednotu, lásku a pokoj.

V situaci, kdy jeden postupuje tak a druhý jinak, Komenský považuje za důležité nikoho kvůli jeho postojům netupit, neštěpit se kvůli těmto věcem a pokud nevedou k pověrám či nezastiňují důležitější otázky, přát si vzájemně svobodu svědomí.

Na dvě nedobré reakce je třeba si dávat pozor: Když se někdo pyšný a zarputilý pohoršuje nad křesťanskou svobodou – na takového se nemá dbát (Mt 15,14). Zase přílišným užíváním svobody je možné působit pohoršení maličkým (Ř 14).

To vše je převzato z *Vyznání víry Jednoty bratří českých*, které vydal J. A. Komenský roku 1662, jmenovitě z článku XV, dostupné [on-line v programu národní knihovny Kramerius](#).

Řečeno formou návodu, jak postupovat:

1.	PODSTATNÉ
2.	
3.	SLUŽEBNÉ
4.	
5.	PŘÍPADNÉ

Apoštol řeší věci případné v dopise do Říma (14,1 – 15,13)

Osnova oddílu:

- 14,1-4 Náboženské stravovací zvyky (vegetarián, košer aj.)
14,3 vrchol (ΓΑΡ): **Vždyť Bůh jej přijal za svého.**
- 14,5-12 Náboženský kalendář (šabat, svěcení dne odpočinku, svátky apod.)
14,9 vrchol (ΓΑΡ): **Vždyť proto Kristus umřel i ožil, aby se stal Pánem i mrtvých i živých.**
- 14,13-23 Zásadní riziko, že kvůli těmto případným věcem boříme Boží dílo.
14,15 zdůvodnění (ΓΑΡ): **Neuváděj tedy svým jídlem do záhuby toho, za nějž Kristus umřel!**
14,17n zdůvodnění (ΓΑΡ): **Vždyť království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého. Kdo takto slouží Kristu, je milý Bohu a lidé si ho váží.**
- 15,1-6 Nemějme tedy zalíbení sami v sobě, směřujeme k naději.
15,3 zdůvodnění (ΓΑΡ): **Vždyť Kristus neměl zalíbení sám v sobě.**
- 15,7-13 Přijímejte se navzájem jako Bůh přijal nás, k Boží slávě.
15,8 zdůvodnění (ΓΑΡ): **Kristus se stal služebníkem židů, aby ukázal Boží věrnost a potvrdil sliby dané otcům.**

Kde tu máme věci podstatné:

- 14,3: Vždyť **Bůh** ho přijal.
- 14,4: A on bude stát, neboť **Pán** je mocen ho postavit.
- 14,9: Vždyť proto **Kristus** zemřel a ožil, aby se stal Pánem mrtvých i živých.
- 14,15: ... nejednáš již podle **lásky**.

- 14,15: ... toho, za něž **Kristus** zemřel.
- 14,17: Vždyť Boží království není pokrm a nápoj, nýbrž spravedlnost, pokoj a radost v **Duchu Svatém**.
- 14,20: Neboř kvůli pokrmu **Boží** dílo.
- 14,22: **Víru**, kterou máš ty, měj pro sebe před Bohem. Blahoslavený ...
- 15,3: Vždyť i **Kristus** neměl zalíbení sám v sobě.
- 15,4: ... abychom skrze trpělivost a povzbuzení z Písem měli **naději**.
- 15,5: **Bůh** trpělivosti a povzbuzení kéž vám dá ...
- 15,7: ... tak jako **Kristus** k slávě Boží přijal vás.
- 15,8: **Kristus** se stal služebníkem obřezaných ...
- 15,13: **Bůh** naděje kéž vás naplní ...

Jaký je tedy vztah mezi věcmi podstatnými a případnými?

-
-
-
-
-

Praktické dopady rozlišování podstatného a případného

1. V centru pozornosti je Boží příběh s člověkem: Ježíšova smrt, vzkříšení, poslední soud. Boží posila v průběhu života, je zdroj naděje. Duch svatý uskutečňuje Boží království. Základem naší víry je Bůh, který žije a působí – po celou dobu dějin lidstva, nejen v příbězích vyprávěných v Bibli.
2. Lidské počínání apoštol měří Božím jednáním a tím, zda je v souladu s vírou, láskou a nadějí.
3. V našich životech jsou problémy, z kterých potřebujeme vysvobodit – např. souzení druhých a pření se o názory. Záchrana spočívá v tom, že Bůh jedná – s námi i s druhými.
4. Rozlišování podstatného od služebného a případného pomáhá, aby podstatné otázky zůstaly prioritou. O to podstatné má smysl se rvát, modlit se, usilovat, zápasit i se naštvat. Ne kvůli věcem druhotným, byť často budí větší emoce než ty věci podstatné.
5. Skutečný respekt k Božím přikázáním, kterým v našem textu je Ježíšův příklad.
6. Zápasu o jednomyslnost pomáhá jasné označení těch podstatných věcí, rozlišení mezi podstatným a služebným, mezi služebným a případným.

Vaše domácí příprava na příště: víra, láska, naděje

Čtěte úryvek Pavlova dopisu do Říma, v kterém zaznívají uvedené tři křesťanské ctnosti:
Římanům 5,1-5

- Označte si v textu všechna klíčová slova, tedy také „milost, pokoj“ apod.
- Jak by mohla vypadat „myšlenková mapa“ tohoto odstavce? O čem vlastně apoštol mluví, jak jednotlivé věty souvisí mezi sebou? (Buďme k apoštolovi velkorysí, byl to filozof...)
- Co podstatného se tu dozvídáme o Božím jednání s námi? Jaký Bůh je? Co dělá?
- Co podstatného se tu dozvídáme o sobě? Jaký je člověk? Co může? Co nemůže?
- Co z tohoto oddílu pro nás prakticky plyne? Co jste si odnesli do života?
- V které části dopisu do Říma jsme se to vlastně ocitli? Jaký je kontext tohoto odstavce?